

Розділ 9.

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТУВАННЯ НА РИНКУ ПОСТАЧАННЯ ПРИРОДНОГО ГАЗУ

9.1. Дослідження механізмів інвестування на ринку природного газу

В загальному аспекті, ринок газу доцільно розглядати як спеціалізований товарний ринок, який водночас має універсальний характер, оскільки газ, будучи найбільш вживаним енергоресурсом, впливає на стан інших ринків товарів та послуг¹. Розглядаючи ринок природного газу як спеціалізований ринок, треба відмітити існування монополізованих суб'єктів, які, в свою чергу здійснюють вагомий вплив на інших суб'єктів газового ринку. З іншого боку, газовий ринок України розглядають як інституційну основу взаємодії газового сектору з усім господарським комплексом². Тому, варто підкреслити, що діяльність суб'єктів постачання природного газу є елементом господарської системи та виступає однією з вагомих складових усього комплексу функціонування газового ринку та є зв'язковою ланкою між іншими видами діяльності на газовому ринку. Разом з цим, на

¹ Ромашко О. М. Проблеми диверсифікації постачання газу в Україні. Актуальні проблеми економічного і соціального розвитку регіону. Донецьк. 2011. С. 122.

² Полянська А.С. Основні напрями та механізми реформування газового ринку в Україні. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Львів, 2011. № 720. С. 389.

думку багатьох науковців, сучасний стан нафтогазового сектору України взагалі та зокрема внутрішній ринок природного газу, незважаючи на здійснене законодавче реформування, зберігають ознаки відміченої монополії, мають низку проблем відносно недосконалої державної політики регулювання ринку, у тому числі інвестиційної.

Проблема залучення інвестицій в економіку України є вкрай актуальною у світі чисельних реформ, у тому числі енергетичної. Особливої актуальності вона набирає саме сьогодні, в умовах порушення балансу в господарській системі країни та довготривалого процесу побудови нової моделі ринку природного газу за європейськими параметрами. Слід зазначити, що залучення іноземних інвестицій є основним показником розвитку ринкових відносин будь-якої країни, гарантом підтримання та зростання рівня національної економіки країни. Але для цього повинна бути створена ефективна законодавча база, дієві механізми щодо забезпечення інвестиційної привабливості пріоритетних секторів економіки та галузей промисловості країни. Глобальна проблема полягає в тому, що на сьогодні національна інвестиційна політика та інвестиційна політика певних галузей не має системного характеру, про що неодноразово заявляли деякі науковці.

Питанням державної інвестиційної політики, інвестиційної діяльності та особливостей укладення інвестиційних договорів присвячене багато досліджень правознавців та економістів: О. М. Вінник, Д. В. Задихайло, Г. Л. Знаменського, В. І. Кухар, В. К. Мамутова, О. П. Підцерковного, В. В. Поєдинок, В. В. Кафарського, О. Е. Сімсон, Л. Л. Гриценко, В. Ю. Полатай та ін. Так, В. І. Кухар¹ було здійснено дослідження господарсько-правового забезпечення державної інвестиційної політики в Україні. В свою чергу, О. Е. Сімсон² було проведено комплексне дослідження правових особливостей договорів інвестиційного характеру, а також сфери їх практичного застосування.

Зауважимо, що окремі питання інвестування щодо нафтогазової галузі зазвичай були предметом вивчення науковців-економістів. Так,

¹ Кухар В. І. Господарсько-правове забезпечення державної інвестиційної політики в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків. 2008. 23 с.

² Сімсон О. Е. Правові особливості договорів інвестиційного характеру : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків. 2001. 24 с.

Т. В. Савчук було досліджено питання вдосконалення оцінювання ефективності використання інвестованого капіталу нафтогазовими підприємствами, В. В. Лукаш були дослідженні проблеми залучення іноземних інвестицій в підприємства газотранспортної системи України, Х. В. Горбовою та Г. Ф. Бондарь були проаналізовані особливості застосування договорів концесії. Разом з цим, питання здійснення інвестування на ринку природного газу до теперішнього часу практично не були досліджені.

Стаття 10 ГК України відносить до одного з основних напрямів економічної політики, що визначаються державою, інвестиційну політику та встановлює що вона спрямована на створення суб'єктам господарювання необхідних умов для залучення і концентрації коштів на потреби розширеного відтворення основних засобів виробництва, переважно у галузях, розвиток яких визначено як пріоритети структурно-галузевої політики, а також забезпечення ефективного і відповідального використання цих коштів та здійснення контролю за ним¹.

Слід погодитися з зауваженням Д. В. Задихайла про те, що вектор державної інвестиційної політики за час формування інвестиційного законодавства, кілька разів змінював свій напрямок, а разом з ним коригувалися склад і зміст інвестиційного законодавства, аж до радикальної зміни деяких його важливих фрагментів². Аналогічної думки дотримується О. М. Вінник, та підкреслює, що інвестиційна політика як складова економічної політики держави протягом усього періоду існування незалежної української держави змінювалася залежно від економіко-соціальних умов в країні, що, на нашу думку, також розповсюджується на процес інвестування в газової сфері, який був оновлений з прийняттям спеціального Закону України «Про ринок природного газу» від 09.04.2015 № 329-VIII (далі – Закон № 329-VIII).

Варто підкреслити, що незважаючи на спробу впорядкування інвестиційних процесів, які відбуваються на ринку природного газу,

¹ Вінник О. М. Інвестиційне право: навчальний посібник.-2-ге вид., перероб. та доп. Київ : Правова єдність. 2009. 616 с.

² Задихайло Д. В. Економіко-правові передумови формування інвестиційного законодавства України. *Державне будівництво та місцеве самоврядування: зб. наук. пр./ редкол.: Ю.П. Битяк (голова) [та ін.].* Харків : Право, 2002. С. 41.

в Законі № 329-VIII чітко не позначені головні елементи правовідносин щодо інвестиційної діяльності на ринку природного газу, а саме: не встановлене коло можливих суб'єктів та об'єктів інвестування, не визначені основні можливі правові форми інвестування, порядок одержання додаткових гарантій інвесторів, які обов'язково повинні бути передбачені, враховуючи сучасний стан сфери залучення фінансових ресурсів. В зв'язку з цим, постає потреба визначення вищеназваних категорій.

На думку вчених-економістів, елементами механізму інвестування підприємств газової промисловості є: суб'єкти, об'єкти інвестування, функції, принципи, інформаційне забезпечення, фактори прямого і непрямого впливу, методи залучення інвестицій, ринковий і внутрішньо-господарський спосіб залучення інвестицій, нормативно-правове забезпечення¹.

Розглядаючи елементний склад інвестиційних відносин на ринку природного газу, слід визначити, що основними інвесторами на ринку природного газу можуть бути: 1) держава як головний стратегічний інвестор; 2) інституційні інвестори; 3) індивідуальні (приватні) інвестори; 4) корпоративні інвестори.

Згідно норм ст. 4 Закону України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 р. за № 1560-XII, об'єктами інвестиційної діяльності можуть бути будь-яке майно, в тому числі основні фонди і оборотні кошти в усіх галузях економіки, цінні папери (крім векселів), цільові грошові вклади, науково-технічна продукція, інтелектуальні цінності, інші об'єкти власності, а також майнові права². Відносно визначення об'єктів інвестиційних правовідносин ринку природного газу можна виділити три основні групи, а саме: цілісні майнові комплекси (які повністю та частково можуть бути об'єктами інвестування); юридичні особи (інвестування яких здійснюється, шляхом корпоративного або колективного інвестування); права на використання при-

¹ Дергачова В. В., Чорний В. В. Особливості середовища функціонування підприємств газової промисловості України в контексті формування механізму процесів їх інвестування. URL: <http://ev.fmm.kpi.ua/article/view/80115>.

² Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18 вересня 1991 р. № 1560-XII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.

родних ресурсів (право на видобуток і реалізацію найважливіших природних ресурсів, які можуть здійснювати як держава, так і приватні компанії). Найактуальнішими об'єктами інвестиційних залучень на газовому ринку залишаються газотранспортна система, газорозподільна (газопостачальна) системи, газосховища та об'єкти, пов'язані з видобутком газу.

Традиційно, в залежності від діяльності певних суб'єктів та від джерел походження, інвестування поділяють на такі види, які доречні і для газового ринку: внутрішнє (вітчизняні інвестиції), іноземне (інвестиції належать іноземним інвесторам), спільне (інвестиції належать вітчизняним та іноземним інвесторам) а також приватне та державне – залежно від форм власності певних суб'єктів. Спираючись на поширені класифікації, надані, в тому числі, О. М. Вінник¹ та В. В. Поєдинок², також виділяються такі види інвестування, які на нашу думку, можливі на газовому ринку (залежно від джерел, форм власності та об'єктів інвестування): внутрішньогосподарське (основним джерелом інвестування виступає прибуток суб'єкта господарювання–інвестора) та зовнішньогосподарське (основне джерело інвестування – активи інвестора, залучені ним кошти інших осіб на підставі відповідних договорів) інвестування, капітальне інвестування (може бути реалізоване у вигляді придбання цілісних майнових комплексів, реконструкції та модернізації об'єктів газотранспортної системи) та фінансове інвестування (операції з дохідними видами фінансових інструментів). Разом з тим, необхідно підкреслити, що основними правовими формами реалізації інвестування на ринку природного газу в сучасних умовах в Україні є договірна форма, яка опосередковує не лише вкладення інвестицій, а й організацію інвестиційного процесу, та корпоративна форма інвестування, розгляд певних видів яких доцільно провести разом з аналізом відповідних норм Закону № 329-VIII.

¹ Вінник О. М. Інвестиційне право: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : Правова єдність. 2009. С. 15–19.

² Поєдинок В. В. Правове регулювання інвестиційної діяльності: теоретичні проблеми : монографія. Ніжин: ТОВ Видавництво Аспект Поліграф, 2013. 480 с.

Питання договорів в інвестиційній діяльності розглядалися в багатьох дослідженнях, в тому числі у дослідженнях С. І. Крупко, В. В. Поєдинок, О. Е. Сімсон, В. В. Кафарського та ін. Так, предметом наукових досліджень О. Е. Сімсон також є правова модель державно-приватного партнерства та конкретні механізми її впровадження у законодавстві України про інноваційну діяльність. Так, спираючись на вищевказані дослідження, на ринку природного газу можливо виділити наявність таких видів інвестиційних договорів, які, наприклад, укладаються в рамках державно-приватного партнерства: договір концесії, договір про спільну діяльність та угоди про розподіл продукції. Так, Г. Ф. Бондарь було здійснено обґрунтування моделі державно-приватного партнерства для використання в процесах трансформації газопостачальних підприємств в державно-приватне партнерство, в якості якої рекомендовано договори концесії, також дослідницею з економічної точки зору продемонстровано, що вітчизняний інструментарій концесійних угод дає можливість створювати у сфері газопостачання суб'єкти господарювання, здатні максимально задовольнити потреби суспільства в надійному і ефективному постачанні природного газу.

Особливе місце займають дослідження корпоративної форми державно-приватного партнерства, зроблені О. М. Вінник¹, яка акцентує увагу на проблемах правового забезпечення корпоративної форми державно-приватного партнерства України та шляхах їх розв'язання, підкреслюючи складність цих відносин, пов'язану з можливістю використання різних його форм та моделей.

Щодо законодавчого регулювання інвестиційної діяльності на ринку природного газу, слід визначити, що Закон № 329-VIII містить положення, які вказують на прямий взаємозв'язок між встановленням тарифів та забезпеченням необхідних інвестицій в газотранспортні та газорозподільні системи, газосховища, а також установку LNG (зрідженого природного газу). При цьому, норми ч. 6 ст. 4 Закону № 329-VIII, яка закріплює вимоги щодо цін та тарифів, встановлюють,

¹ Вінник О. М. Корпоративна форма державно-приватного партнерства: проблеми правового забезпечення на тлі зарубіжного досвіду : монографія. Суми : Мак Ден, 2012. 204 с.

що тарифи на послуги транспортування, розподілу, зберігання (закачування, відбору) природного газу та послуги установки LNG повинні створювати економічні стимули для здійснення інвестицій та підтримання у належному стані газотранспортних та газорозподільних систем, газосховищ, установки LNG, а також покращення взаємодії і сполучення між ними. Встановлення тарифів відповідно до норм Закону № 329-VIII відноситься до компетенції Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, яка отримала статус Регулятора на ринку природного газу. Однак, Законом № 329-VIII не закріплені ніякі можливі форми інвестування щодо газотранспортної, газорозподільної систем (з метою сприяння безпеки постачання), зберігання природного газу та надання послуг установки LNG.

Відповідно до ст. 6 Закону № 329-VIII центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в нафтогазовому комплексі, розробляє і за результатами консультацій з суб'єктами ринку природного газу, представниками споживачів (у тому числі побутових споживачів) та за погодженням з Регулятором затверджує Національний план дій, що є обов'язковим для виконання всіма суб'єктами ринку природного газу, який визначає заходи для усунення або зменшення загального негативного впливу кризової ситуації¹. В рамках вищевказаної статті, встановлені ринкові заходи, що застосовуються для подолання кризової ситуації всіх рівнів, які поділяються на дві групи: 1) заходи, спрямовані на збільшення обсягів постачання природного газу; 2) заходи, спрямовані на зменшення обсягів споживання природного газу. Саме до першої групи законодавець відносить стимулювання інвестицій в об'єкти газової інфраструктури. Однак, при наявності фактичної монополії держави на газову інфраструктуру, центральні виконавчі органи напевно чи спроможні проводити дієве та транспарентне (прозоре) залучення приватних інвестицій без зобов'язання їх в цьому на законодавчому рівні.

¹ Про ринок природного газу : Закон України від 09.04.2015 р. N 329-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. № 27. 2015. Ст. 234.

Крім того, в рамках моніторингу безпеки постачання природного газу встановлюється обов'язок центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в нафтогазовому комплексі щодо підготування в установлені строки звіту за попередній календарний рік про результати моніторингу безпеки постачання природного газу, а також вжиті або заплановані заходи щодо цих питань. При цьому звіт повинен містити інформацію про механізми стимулювання інвестицій у видобуток, транспортування, розподіл, зберігання природного газу та надання послуг установки LNG, передбачені законодавством України. Тобто, в звіті повинні відображатися засоби стимулювання інвестицій, форми яких не передбачені в законах України.

Регулювання інвестування на ринку газу в нормативно-правових актах України відображається не системно та не повно. Так, на даний час на сайті Міністерства енергетики та вугільної промисловості розміщено «Звіт за 2015 рік за результатами проведення моніторингу безпеки постачання природного газу» (далі - Звіт), який не містить конкретної інформації про механізми стимулювання інвестицій у видобуток, транспортування, розподіл, зберігання природного газу та надання послуг установки LNG¹. Але містить інформацію про заходи щодо реформування газового сектору та модернізації існуючих потужностей. Так, Європейська Комісія та Світовий банк уклали угоду про реалізацію Трестового фонду, спрямованого на підтримку модернізації газотранспортної системи України та надання технічної допомоги у розмірі 2,5 млн. євро у рамках «Спільної заяви по модернізації ГТС» від 23.05.2009 р. (підписано ЄК, Урядом України, Світовим банком, Європейським банком реконструкції та розвитку та Європейським інвестиційним банком). Крім того, Звіт містить інформацію про завершення підготовки з боку ПАТ «УКРТРАНСГАЗ» до реалізації двох інвестиційних проектів із залученням кредитних коштів Європейського інвестиційного банку, Європейського банку реконструкції та розвитку та «Deutsche Bank AG» щодо реконструкції ма-

¹ Звіт за 2015 рік за Результатами проведення моніторингу безпеки постачання природного газу. URL: http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/publish/article?art_id=245045994.

гістрального газопроводу «Уренгой-Помари-Ужгород» та компресорної станції «Бар» газопроводу «Союз». В зв'язку з чим, 15.07.2015 р. Верховною Радою України був прийнятий Закон «Про ратифікацію Фінансової угоди (Газопровід Уренгой – Помари – Ужгород (Проект «Реконструкція, капітальний ремонт та технічне переоснащення магістрального газопроводу Уренгой – Помари – Ужгород») між Україною та Європейським інвестиційним банком». Також, в Звіті звернено увагу на початок роботи щодо підготовки до ініціювання проекту з будівництва газопроводу-інтерконектору між Україною та Польщею, на побудову якого планується залучити кошти міжнародних фінансових організацій. Вищевказані наміри та дії щодо реалізації інвестування газового сектору підтверджують важливість інвестиційного співробітництва між Україною та ЄС, яке реалізується у взаємодії нашої держави з Європейським інвестиційним банком, пріоритетними напрямками кредитної діяльності якого в енергетичному секторі України є модернізація транспортної та енергетичної інфраструктури та підвищення рівня енергоефективності економіки України. Однак, в вищевказаному звіті відсутня передбачена законодавством як обов'язкова інформація щодо механізмів стимулювання інвестицій у видобуток, транспортування, розподіл, зберігання природного газу та надання послуг установки LNG, що може бути слідством відсутності інвестування на час складення звіту або небажанням розкриття певної інформації.

Слід зауважити, що в основі інвестиційної діяльності багатьох сфер ринку природного газу передбачається реальне інвестування в формі капітальних вкладень. Враховуючи необхідність модернізації газової інфраструктури на даному етапі реформування ринку природного газу, здійснення капітальних інвестицій потрібно для розвитку газотранспортних та газорозподільчих мереж і сховищ природного газу. Так, законодавчої регламентації набули порядок інвестиційного планування щодо газотранспортної системи та розвитку газосховища. Зокрема, ст. 30 Закону № 329-VIII встановлює порядок інвестиційного планування щодо газотранспортної системи, яке включає розробку плану розвитку газотранспортної системи на пев-

ний строк, що має забезпечити відповідність газотранспортної системи потребам ринку природного газу та інтересам безпеки постачання природного газу. Крім того, план розвитку газотранспортної системи визначає: підтвержені інвестиції, перелік нових інвестицій, що мають бути здійснені протягом зазначеного строку та загальні строки реалізації всіх інвестиційних проєктів. Аналогічні норми щодо необхідності складення плану розвитку газосховища містяться в ст. 50 Закону № 329-VIII і передбачають розробку оператором газосховища плану розвитку газосховища на певний строк (складеного на підставі відповідних), який має забезпечувати відповідність газосховища потребам ринку та інтересам безпеки постачання природного газу та повинен містити: перелік підтверджених інвестиційних проєктів незалежно від джерел фінансування; перелік інвестицій, що доцільно здійснити протягом встановленого строку; строки реалізації інвестиційних проєктів.

Процес використання внутрішньогосподарських джерел фінансових ресурсів (які є основою самоінвестування) регулюється «Порядком формування інвестиційних програм газопостачальних, газорозподільних, газотранспортних та газозберігаючих підприємств», затверджений Постановою Національної комісії регулювання електроенергетики України № 2255 від 28.11.2011 р.¹, (далі – Постанова № 2255), його дія поширюється на суб'єктів господарювання, які отримали ліцензію на здійснення господарської діяльності відповідного виду діяльності. Порядок визначає процедуру подання, формування, розгляду, схвалення та виконання інвестиційних програм ліцензіатів з метою визначення обґрунтованості запланованих ліцензіатом капіталовкладень (витрат) у структурі тарифів на відповідний напрям діяльності на ринку природного газу на принципах економічної доцільності, а також цільового використання коштів ліцензіатом. Відповідні інвестиційні програми мають на меті розвиток та сталі

¹ Про затвердження порядку формування інвестиційних програм газопостачальних, газорозподільних, газотранспортних та газозберігаючих підприємств : Постанова Національної комісії регулювання електроенергетики України від 28.11.2011. №2255. *Офіційний вісник України*. 2011. № 102. стор. 346. Ст. 3782. код акту 5988612011.

функціонування підприємства і за структурою є планами використання коштів для підвищення рівня надійності та економічності роботи основних фондів, та, відповідно, містять комплекс необхідних зобов'язань ліцензіата на період виконання програми щодо розвитку підприємства. Також зміст програм повинен містити обґрунтування, що підтверджують доцільність здійснення інвестиційної діяльності, джерела її фінансування та певний графік виконання. Постановою № 2255 встановлюється три види можливих джерел фінансування інвестиційних програм, а саме: 1) амортизаційні відрахування; 2) прибуток; 3) інші джерела фінансування, якими можуть бути кошти, отримані від здійснення господарської діяльності (пов'язаної або не пов'язаної з ліцензованим видом діяльності), операційні витрати підприємств і залучені, запозичені кошти за умовою отримання згоди на їх використання. Зазвичай, більша частина запланованих програмами вкладень здійснюється саме на будівництво, реконструкцію, модернізацію та ремонт відповідних газових мереж і споруд на них, що є гарантом забезпечення належного технічного рівню їх експлуатації та надійності газопостачання. При цьому, на практиці, основними джерелами реалізації інвестиційних програм ліцензіатів виступають переважно амортизаційні відрахування та власний прибуток, що, на наш погляд, є результатом недосконалості механізму реалізації додаткових джерел інвестування, що унеможливує їх використання. Отже, належна реалізація будь-якої інвестиційної програми залежить насамперед від наявності певного обсягу інвестиційних ресурсів, механізми реалізації яких повинні бути оптимальними та чітко встановленими на законодавчому рівні. З урахуванням необхідності приведення норм газового законодавства у відповідність до діючого оновленого законодавства та вдосконалення процесів інвестування на всіх рівнях доцільним є внесення певних змін до Постанови № 2255 щодо реалізації додаткових джерел інвестування.

Необхідно зазначити, що всі механізми та правила інвестування, запропоновані Законом № 329-VIII, відповідають європейським стандартам, але на сьогодні встановлені норми не мають реалізації в повному обсязі. Враховуючи той факт, що Закон № 329-VIII був при-

йнятий саме з ціллю реформування та побудови ефективного ринку природного газу, який на даний час потребує належного інвестиційного розвитку шляхом здійснення значних вкладень у відповідні сфери діяльності та інфраструктуру, вкрай важливе прискорення процесу лібералізації, тому що залучення приватних інвесторів практично не можливе в умовах недосконалості правового механізму регулювання правовідносин на ринку природного газу. Саме для забезпечення належного реформування є необхідним застосування максимально доцільних форм інвестування в залежності від видів господарської діяльності та їх функціонального відокремлення на ринку природного газу.

Також, слід зауважити, що фактично відсутні норми, які б встановлювали в Законі № 329-VIII відповідну форму реалізації інвестування відносно видобування природного газу, незважаючи на нагальну потребу у розробці нових родовищ, збільшення власного газовидобутку, у тому числі й шляхом залучення інвестиційних коштів за договором про спільну діяльність та концесії, яка на даний час не має практичного застосування. Так, наприклад, за даними Державної служби статистики України видобуток природного газу в Україні у листопаді 2015 р. порівняно з аналогічним місяцем 2014 р. скоротився на 0,7 % – до 1,6 млрд куб. м. Крім того, на даний час потрібно удосконалення концесійного механізму і механізму державно-приватного партнерства (сферами застосування яких законодавчо визначено пошук, розвідка, видобування корисних копалин та транспортування, постачання і розподіл і постачання природного газу), угод про розподіл продукції, а також розміщення можливих форм інвестування шляхом спільної діяльності та встановлення усіх можливих форм інвестування на законодавчому рівні як необмеженого переліку, з наданням пріоритетного характеру при довгостроковому плануванні у відповідній енергетичній стратегії.

Можливим засобом залучення довгострокових інвестицій в нафтогазовому секторі щодо корпоративного інвестування, на нашу думку, є публічний лістинг, застосування якого сприяє розвитку фондового ринку як одного з найефективніших механізмів залучення,

розподілу та перерозподілу інвестиційних ресурсів. Також доцільно визначити необхідність укладення договору інвестиційного характеру при здійсненні приєднання суб'єкта ринку природного газу (замовника) до газових мереж з метою передбачення відповідних гарантій та компенсацій.

9.2. Види та пріоритетні напрямки інвестування на ринку природного газу

У сучасних умовах розвитку національного ринку природного газу формами інвестиційної діяльності, які найбільш відповідають особливостям діяльності на ринку газу є корпоративне інвестування та договірна форма інвестування, а саме укладання в рамках державно-приватного партнерства договорів концесії, договорів про спільну діяльність та угод про розподіл продукції. Отже, в сучасних умовах, найактуальнішими об'єктами інвестиційних залучень на газовому ринку, як вже зазначалося, залишаються газотранспортна система, газорозподільна (газопостачальна) системи, газосховища та об'єкти, пов'язані з видобутком газу. Так, визначення об'єктів інвестування з правової точки зору є важливим питанням.

Найбільш наближеною до належного регулювання переліку форм інвестування була Енергетична стратегія України на період до 2030 року, схвалена розпорядженням КМУ від 24 липня 2013 року за № 1071 (далі – Енергетична стратегія до 2030 року), яка на даний час втратила свою чинність. Вона містила загальні правила фінансування паливно–енергетичного комплексу (далі – ПЕК). Норми окремого розділу щодо фінансового забезпечення розвитку ПЕК, встановлювали, що розвиток ПЕК до 2030 р. потребуватиме здійснення значних інвестицій, що викликано надзвичайно низьким рівнем інвестицій у розвиток енергетичного комплексу за останні 20 років. Також Енергетичною Стратегією до 2030 року було зроблено акцент на те, що практично у всіх енергетичних секторах існували нагальні потреби